

Heel Nederland Fairtrade

Iedere gemeente een Fairtrade Gemeente en eerlijke handel de norm

Werkplan 2018

Inleiding

Miljoenen boeren, producenten en werknemers in ontwikkelingslanden maken onder slechte leef- en arbeidsomstandigheden producten waarvoor ze in de internationale handelsketen onvoldoende worden betaald. Hun leven kan worden verbeterd door eerlijke betaling voor producten en door verbetering van lonen en inkomens. Het belang van een leefbaar inkomen wordt internationaal erkend in o.a. de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de ILO arbeidsnormen en de OESO richtlijnen. Helaas blijkt de prijs in handelsketens vaak onder druk te staan omdat bedrijven hun consumenten willen verleiden met goedkope producten.

Om meer mensen in ontwikkelingslanden een betere kans op ontwikkeling te bieden, moet eerlijke handel groeien. De fairtrade beweging zet zich daarvoor in. Wereldwijd werken ruim twee miljoen producenten, boeren en arbeiders onder de condities van eerlijke handel en profiteren ruim zes miljoen mensen van de effecten van eerlijke handel. Wereldwijd zijn er ruim 2.000 Fairtrade Gemeenten die met hun consumptiepatroon eerlijke handel steunen.

Sustainable Development Goals

Tot 2030 werkt de wereld aan het realiseren van 17 Sustainable Development Goals (SDG's) zoals: einde extreme armoede, gelijke rechten, eerlijke handel, geen discriminatie en klimaatverandering. Veel van deze doelen hebben raakvlakken met eerlijke handel en de doelstellingen van de Fairtrade Gemeente campagne.

Deelnemers aan de Fairtrade Gemeente campagne dragen op concrete wijze bij aan in ieder geval de volgende acht doelen:

- 1) Geen armoede
- 2) Geen honger
- 5) Gender gelijkheid
- 8) Eerlijk werk en economische groei
- 12) Verantwoorde productie en consumptie
- 13) Klimaatactie
- 16) Vrede en veiligheid, en sterke publieke diensten
- 17) Partnerschap om de doelstellingen te bereiken

Het concept van eerlijke handel

- Gaat uit van duurzame productie waarin milieu- en sociale eisen worden gesteld aan producenten
- Eist structurele waardeoverdracht in de keten met harde eisen over eerlijke betaling voor fatsoenlijk werk
- Draagt bij aan een economie die waarde voor iedereen schept door:
 - a) bedrijven te helpen waarde toe te voegen aan hun product en
 - b) de impact te vergroten voor de lokale samenleving in ontwikkelingslanden en in Nederland
- Gaat er vanuit dat producenten in ontwikkelingslanden alleen kunnen investeren in mens en milieu als er prijzen worden betaald die dit mogelijk maken
- Heeft een positieve invloed op het garanderen van lonen en inkomsten waarvan men kan leven
- Draagt op productieniveau bij aan een eerlijke prijs
- Vergroot het bewustzijn bij producent en consument

Keurmerken voor eerlijke handel

Onderstaande keurmerken passen de internationale principes van eerlijke handel toe:

- Max Havelaar
- World Fair Trade Organisation
- Fair for Life
- Naturland
- Bio-Equitable

Herkenbaar aan onderstaande logo's:

Andere eerlijke handelsmerken zijn Fair Trade Original en Wereldwinkels, herkenbaar aan:

Het probleem

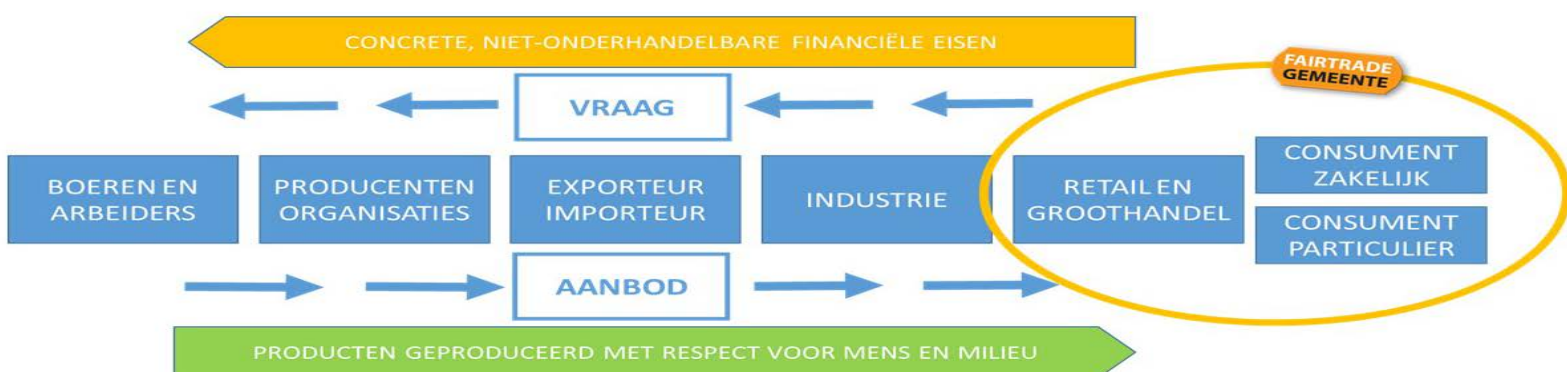
Zakelijke en particuliere consumenten in Nederland zijn zich onvoldoende bewust van de impact van hun gedrag op de arbeids- en leefomstandigheden van kleine producenten in ontwikkelingslanden. Er is meer bewustwording nodig die leidt tot volumegroei van eerlijke en duurzame producten waardoor de impact in ontwikkelingslanden groter wordt.

De gewenste verandering

Fairtrade Gemeente Nederland (FGN) wil bijdragen aan duurzame economische ontwikkeling, door eerlijke betaling en leefbare lonen en inkomens in ontwikkelingslanden. FGN doet dit door het stimuleren van bewustwording en het gebruik van fairtrade producten door consumenten, het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld en het openbaar bestuur.

De waardeketen

FGN is actief in de laatste schakel van een waardeketen: de particuliere- en zakelijke consument. Dit is cruciaal omdat de stijging van het aanbod van eerlijke producten doorslaggevend wordt bepaald door groei van de vraag. Dit is complementair aan de inzet van bedrijven, NGO's en de overheid die andere schakels van de waardeketen willen verduurzamen. FGN draagt bij aan groei van gecertificeerde duurzame productie waarin naast milieu- en sociale eisen, ook eisen aan de financiële bijdrage van handelaren worden gesteld: een belangrijke voorwaarde voor het garanderen van leefbare lonen voor kleine producenten.

Fairtrade Gemeente campagne

De Fairtrade Gemeente campagne in Nederland is een dynamische burgerbeweging met een participatiemodel gericht op consumenten, bedrijven, organisaties en overheden. Zij worden door lokale initiatiefnemers (kernteams) benaderd om van hun gemeente een Fairtrade Gemeente te maken. Hiertoe werken ze samen aan zes criteria, die de maatstaf zijn voor het verkrijgen en behouden van de titel Fairtrade Gemeente. De campagne verbindt op lokaal niveau een brede groep stakeholders: van vrijwilligers en burgemeesters tot ondernemers en ambtenaren.

<p>Fairtrade Gemeente is:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gebaseerd op lokale initiatieven voor samenwerking tussen burgers enerzijds en bedrijven (bijvoorbeeld supermarkten, winkels en horeca), organisaties (zoals sportclubs, (hoge)scholen, kerken en ziekenhuizen) en de overheid (gemeente en provincie) anderzijds. PLUS supermarkt is bijvoorbeeld samen met anderen bezig om de fairtrade titel te verwerven voor de regio Parkstad (een samenwerking van gemeenten in zuidoost Limburg). Een beproefd model voor meer bewustwording en gebruik van fairtrade producten. 	<p>The pyramid diagram shows the following levels from top to bottom:</p> <ul style="list-style-type: none"> FAIRTRADE LAND (top) FAIRTRADE PROVINCIES (second level) FAIRTRADE GEMEENTEN (third level) Local entities: FAIRTRADE SPORTCLUB, FAIRTRADE SCHOOL, FAIRTRADE KERK, FAIRTRADE ZIEKENHUIS, FAIRTRADE ? <p>Curved arrows on the left indicate a flow or relationship between the levels.</p>
--	---

Resultaten tot nu toe

De Fairtrade Gemeente campagne werkt en dat blijkt uit het feit dat:

- Sinds de gemeenten Groningen en Goes in 2009 als eersten de Fairtrade titel kregen, het aantal blijft groeien. Momenteel zijn er 81 Fairtrade Gemeenten waaronder de vier grote steden en in 60 gemeenten zijn lokale kernteams bezig om de titel te behalen.
- De Provincies Utrecht en Friesland de titel Fairtrade Provincie hebben.
- Tal van organisaties zoals universiteiten, (hoge)scholen, kerken, ziekenhuizen, voetbalclubs, scoutinggroepen en waterschappen een fairtrade titel hebben behaald.
- Ruim 5.000 bedrijven en organisaties elke dag producten van eerlijke handel in hun automaten en kantines aanbieden.
- De mainstream in de Nederlandse retail meedoet. Jaarlijks nemen alle grote supermarktketens, waaronder Albert Heijn, Jumbo, PLUS en Lidl deel aan de Fairtrade Week.
- Het percentage van Nederlandse huishoudens dat (soms) fairtrade producten koopt, is gestegen van 40% in 2009 tot 69% in 2016.

Fairtrade Gemeente 2017

Jaar na jaar bewijzen de vele Fairtrade Gemeente-vrijwilligers in Nederland dat de campagne groeit dankzij hun inzet. Geen campagne zonder hun energie, passie, creativiteit, inzet en de vele uren van trekken, duwen en inspireren! In gezamenlijkheid is opnieuw vastgesteld dat de Fairtrade Gemeente campagne wil bijdragen aan een duurzame wereld en strijd voor een eerlijke betaling van producten, lonen en inkomen van producenten in de arme regio's in de wereld. In 2017 haalde Wetterskip Fryslan als eerste Waterschap in Nederland de titel Fairtrade Waterschap. 7 nieuwe gemeenten hebben de Fairtrade Gemeente titel in de wacht gesleept. Het campagnesecretariaat is verhuisd van Culemborg naar Utrecht.

Fairtrade Gemeente 2018

Voor 2018 stelt Stichting Max Havelaar € 68.520,- aan stafuren, huisvesting en financiële administratieve ondersteuning ter beschikking én een donatie van € 50.000,-. Kerk in Actie heeft voor 2018 een bijdrage toegezegd van € 25.000,-. De Landelijke Vereniging van Wereldwinkels heeft geen toezegging kunnen doen voor 2018.

Doelen en activiteiten 2018

Eerst worden de hoofdoelen beschreven, met indicatoren per doel en de activiteiten per indicator per doel. Het geheel sluit af met de begroting 2018. Fairtrade Gemeente Nederland bestaat uit gemotiveerde en geïnspireerde vrijwilligers. Zij worden ondersteund door een landelijk campagneteam dat ook de algemene voorwaarde scheppende taken van de Stichting Fairtrade Gemeente Nederland verzorgd.

Hoofdoelen FGN in 2018

1. Toename bewustwording en gebruik van eerlijke producten door burgers, instellingen en bedrijven
2. Toename aantal Fairtrade Gemeenten/Provincies
3. Kernteams informeren, enthousiasmeren en activeren
4. Toekomst Fairtrade Gemeente campagne waarborgen

1. Toename bewustwording en gebruik van eerlijke producten door burgers, instellingen en bedrijven

Indicatoren behorend bij doel 1

- 1.1 3.500 Nederlanders nemen in 2018 deel aan acties.
- 1.2 Op lokaal niveau wordt aan 50 bedrijven, instellingen en/of organisaties (scholen, kerken, restaurants) een fairtrade erkenning toegekend.
- 1.3 In 2018 kiezen 500 extra organisaties en bedrijven elke dag voor producten van eerlijke handel op de werkvloer en in de kantine (eind 2016 was dat totaal 5.228).
- 1.4 Het aantal Nederlandse huishoudens dat weleens eerlijke producten koopt stijgt met 2% (66% in 2015, bron GfK).

Activiteiten per indicator behorend bij doel 1

- 1.1.1 3500 Nederlanders nemen deel aan acties
 - Initiëren en uitzetten van acties/activiteiten waar Nederlanders aan kunnen deelnemen.
 - Inventarisatie van deelnemers aan (lokale) activiteiten.
 - 1.2.1 Aan 20 lokale organisaties wordt een fairtrade erkenning toegekend
 - Het stimuleren van lokale sub campagnes.
 - 1.3.1 In 2018 kiezen 500 organisaties en bedrijven elke dag voor producten van eerlijke handel op de werkvloer en in de kantine (eind 2016 was dat totaal 5.228)
 - Het faciliteren van sub campagnes zoals fairtrade ziekenhuizen, (sport)verenigingen en waterschappen.
 - 1.4.1 Het aantal Nederlandse huishoudens dat weleens eerlijke producten koopt stijgt met 2% (66% in 2015, bron GfK)
 - De Fairtrade Gemeente campagne organiseert tijdens de jaarlijkse twee Fairtrade Weken acties waaraan de lokale kernteams kunnen deelnemen voor de promotie en bewustwording van fairtrade onder consumenten, bedrijven en/of organisaties.
-

2. Toename aantal Fairtrade Gemeenten / Provincies

Indicatoren behorend bij doel 2

- 2.1 10 nieuwe Fairtrade Gemeenten (van 81 eind 2017 naar 91 eind 2018)
- 2.2 15 nieuwe actieve gemeenten (van 80 eind 2017 naar 95 eind 2018)
- 2.3 3^e Fairtrade Provincie (naast Utrecht en Friesland (2016))
- 2.4 Een nieuwe actieve Fairtrade Provincie

Activiteiten per indicatoren behorend bij hoofddoel 2

- 2.1.1 10 nieuwe Fairtrade Gemeenten
 - Titelaanvragen begeleiden, beoordelen en afwickelen.
 - Titelluitreikingen ondersteunen.
 - 2.2.1 15 Nieuwe actieve gemeenten
 - Fairtrade lobby t.b.v. ontwikkeling partijprogramma's voor gemeenteraadsverkiezingen in 2018.
 - Invoering vernieuwde handleiding Fairtrade Gemeente.
 - 2.2.3 3^e Fairtrade Provincie
 - Titelaanvragen begeleiden, beoordelen en afwickelen.
 - Titelluitreikingen ondersteunen.
 - 2.2.4 Een nieuwe actieve Fairtrade Provincies
 - Stimuleren en faciliteren interregionale contacten.
 - Handleiding voor Fairtrade Provincie.
-

3. Kernteams enthousiasmeren en activeren

Indicatoren behorend bij doel 3

- 3.1 90% van de Fairtrade Gemeenten herbevestigt de titel
- 3.2 150 vrijwilligers nemen deel aan regionale en/of landelijke bijeenkomsten
- 3.3 50 % van de kernteams nemen deel aan landelijke gefaciliteerde acties
- 3.4 Informeren van vrijwilligers over fairtrade en de campagne

Activiteiten behorend bij doel 3

- 3.1.1 90% van de Fairtrade Gemeenten herbevestigt de titel
 - Aanvragen titelverlenging begeleiden, beoordelen en afwickelen.
 - Inspireren en helpen van vrijwilligers.
- 3.2.1 150 vrijwilligers nemen deel aan regionale en/of landelijke bijeenkomsten
 - Organiseren van 6 regiobijeenkomsten.
 - Organiseren van 1 landelijke bijeenkomst.

- Organiseren van 1 landelijke workshop.
 - Organiseren van 1 Fairtrade Gemeente on tour.
- 3.3.1 50 % van de kernteams nemen deel aan landelijke gefaciliteerde acties
- Actie ontwikkelen en daarvoor communicatie middelen maken en distribueren.
- 3.4.1 Informeren van vrijwilligers over fairtrade en de campagne
- Minimaal wekelijks sociale-media actualiseren.
 - Beantwoorden van vragen van vrijwilligers (helpdesk).
 - 12 nieuwsbrieven aan kernteams.
 - Onderhouden en vernieuwen van de website.
 - Bestellingen communicatiemiddelen kernteams verwerken.
-

4. Toekomst Fairtrade Gemeente campagne waarborgen

Indicatoren behorend bij doel 4

- 4.1 Vervolgstappen om heel Nederland Fairtrade te maken
- 4.2 Verbreding en versterking financiering Fairtrade Gemeente Nederland
- 4.3 3 nieuwe vrijwilligers en/of stagiaires werven voor landelijk en/of regionaal netwerk van FGN

Activiteiten per indicator behorend bij doel 4

- 4.1.1 Vervolgstappen om heel Nederland Fairtrade te maken
 - In overleg met ministeries mogelijkheden exploreren.
 - FGN uitbreiden met een strategische partner.
 - Internationale afstemming over nationale titel.
 - Deelname aan internationale uitwisseling.
 - 4.2.1 Verbreding en versterking financiële Fairtrade Gemeente Nederland
 - Invoering jaarlijkse financiële bijdragen voor titel houdende gemeenten en provincies.
 - Invoering donatiesysteem voor particulieren, organisaties en bedrijven.
 - 4.3.1 3 nieuwe vrijwilligers en/of stagiaires werven voor het landelijke en/of regionale netwerk van FGN
 - Werven bestuursleden.
 - Werven van vrijwilligers/stagiaires voor het landelijk en/of regionale netwerk van FGN.
 - Ambassadeurs netwerk uitbreiden, activeren en zichtbaar maken.
 - Voorbereiding 2019: 10 jaar Fairtrade Gemeente campagne (Goes en Groningen in 2009).
-

Begroting 2018		
Opbrengst verkopen	4.000	
Kerk in Actie	25.000	
Max Havelaar	50.000	
Gemeenten en Provincies*	50.000	
Salariskosten		52.000
Stagevergoedingen		3.000
Externe expertise		5.000
Reiskosten		5.000
Landelijke Bijeenkomsten		3.000
Regionale Bijeenkomsten		3.000
Telefoon		1.000
FTG on tour		3.000
Fairtrade weken		2.000
Online beeldmateriaal		20.000
Basis Communicatiemiddelen		15.000
Fondswerving		3.000
Titeluitreikingen		1.000
PR/lobby/PME		1.000
Overige algemene kosten		3.000
Voorbereiding viering 10-jarig jubileum		4.000
Deelname internationale conferentie in Madrid		2.750
Onvoorzien		2.000
Rente en bankkosten		250
Totaal	129.000	129.000
Bijdragen in natura		
Max Havelaar:		
Stafuren	50.400	
Financieel –Administratief	3.120	
Huisvesting	15.000	
Totaal	68.520	

*) In 2018 vraagt FGN voor het eerst een bijdrage aan Gemeenten en Provincies en betreft een voorzichtige aanname.